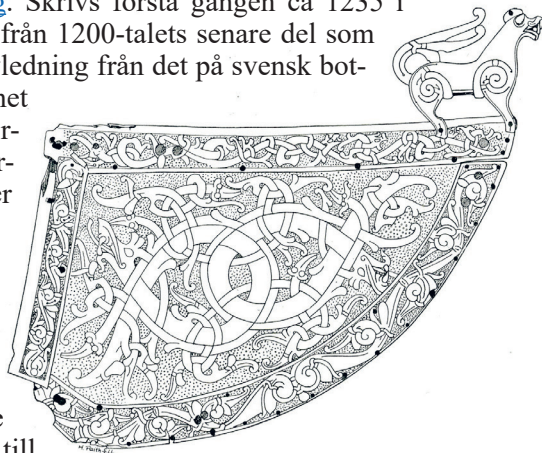

KÄLLUNGE

Socken i Bäl [ting](#), Rute [setting](#), [Norder treading](#). Skrivs första gången ca 1235 i den äldsta [taxuslistan](#) som "Kelungj" och i den från 1200-talets senare del som "Kælunge". Sockennamnet har tänkts vara en avledning från det på svensk boten (men på Gotland helt okända) belagda namnet "Käli", vilket måste anses som osäkert. Fler alternativ skulle kunna tänkas vara möjliga, t ex verben "kela" (kelungar, de som visar känslor) eller "kåla" (urholka), men det är lika osäkert det.

Äldst på kyrkan är det lilla långhuset, från mitten av 1100-talet, eller något tidigare, vilket anslöt till ett äldre litet absidkor. Något senare uppfördes tornet, vilket under gotisk tid "moderniserades", precis som långhuset. En årtalsangivelse i den äldre taxuslistan, 1209, kan inte kopplas till någon byggverksamhet, men hör möjligen ihop med målningarna i långhuset. Under 1300-talets första fjärdedel inleddes en storslagen nybyggnation med ett stort kor, som – om den fullföljts – skulle ha resulterat i en gigantisk landsortskyrka. Det är lockande att se visbyrådmannen Hans Kuringe (se nedan) som en drivande initiativtagare

Människornas Visby, den överlägset bästa guiden till Visbys medeltidshistoria.

Foto Dick Wase.

HAIMDAGAR
Sökemagasin för alla tidars ha

En jämförelse med Covid-19
Asiaten 1957
Över 5000 sjuka
Svårskilt utbrott i skolorna
Anders R. Ahneman, sid 14-23

Ytterligare anteckningar av en nazistisk antisemit i Ekeby 1932-36
Lästips för dig som är intresserad i ett historiskt ämne
sid 6-13

RÅDET I VISBY
Fram till ca 1585
Dick Wase sid 25-41

Industrihamnen på Åhr 1932-1947
Dittada intervju, unika fotos
sid 23-36

När- och varför - byggdes Vårfru-kyrkan i Visby?
Dick Wase, sid 47-49

- Markdelning på Torsburg 1638-39 sid 27
- Brandskadevärderingar i Gammelgårn 1872 sid 29
- Biskop Karls martyrdöd 1220 och Gutalagens tillkomst sid 20
- Summa Fiskefångst 1949 sid 40
- + Folkmäns med tank sid 40

Sjöman från Hellig Torpederad och sänkt sid 21
fyra gånger sid 20
Mangsarve vintern-sommaren 1921 sid 34-36

Vräkning på Hallfreda 1937 sid 17

Fotboll Segrare och förlorare mål-vägg-poänglist 1935 - 2011 sid 17

Hörsdag 0203 14614111
www.haimdaggar.se

Prenummerera på den i särklass bästa och mest vetenskapliga gotländska historiska tidskriften. *HAIMDAGAR*.
info@haimdaggar.se

DE MEDELTIDA VISBYKYRKORNA

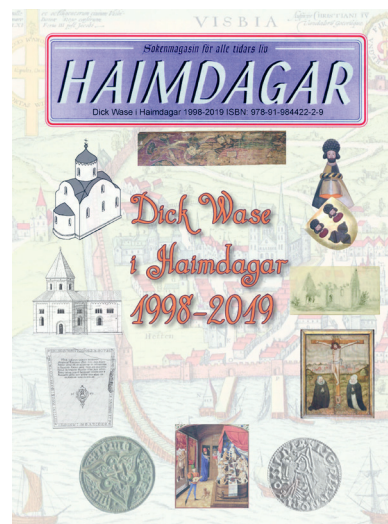
En vägledning till kyrkoruinerna och domkyrkan

Dick Wase

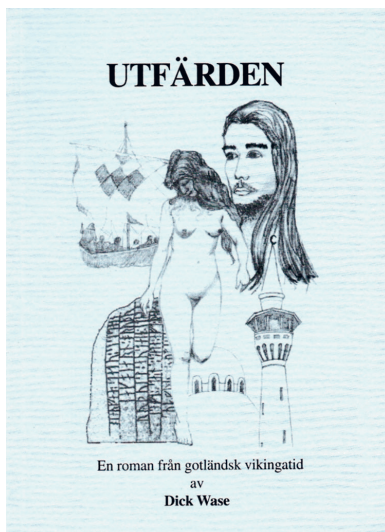
De medeltida Visbykyrkorna. Den bästa ciceronen till Visbys medeltida kyrkor.

Tillbaka till hemsidan

Utfärden. Spännande roman från gotländsk vikingatid utifrån den så kallade "Bogestenen".

Dick Wase i Haimdaggar 1998-2019. Viktig forskning kring medeltidens Gotland.

Människornas Visby, den överlägset bästa guiden till Visbys medeltidshistoria.

HAIMDAGAR
 En jämförelse med Covid-19
 Asiater 1957
 Över 5000 sjuka
 Starkt många i sjukhuset
 Anders R. Johansson, sid 16-21

RÅDET I VISBY
 Fram till ca 1385
 Dick Wase sid 25-41

Ytterligare anteckningar av en nazistisk antisemit i Ekeby 1932-36
 Undertryckt och kommenterat i ett brottmålsböcker. ••• Sid 8-12

Industrihamnen på Åhr 1932-1947
 Deltida intervju, gamla fotos
 Sid 22-26

När- och varför - byggdes Vårfru-kyrkan i Visby?
 Sid 27-28

- Markdelning på Torsburg 1638-39 Sid 27
- Brandstodsvärderingar i Gammelgarn 1872 Sid 29
- Biskop Karls martyrdöd 1220 och Gotalagens tillkomst Sid 29
- Summa Fiskefångst 1949 Sid 30
- Folkminne med kors Sid 30

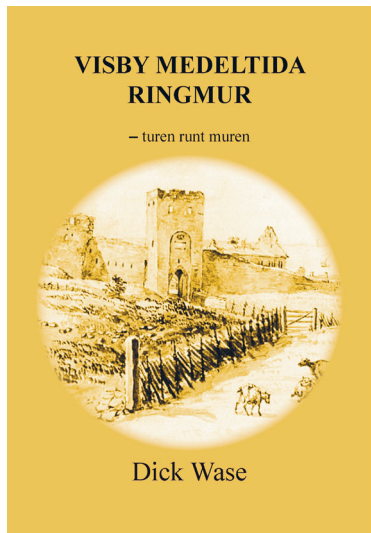
Flyttningar och Jordbruk Mangsarve
 vintern-sommaren 1921 Sid 34-36

Vräkning på Hallfreda 1937
 Sid 31

Fotboll Segrare och förlorare mål-sepp-podaggett 1935 - 2011 Sid 31

ISBN 978-91-881-0280-0

Prenumerera på den i särklass bästa och mest vetenskapliga gotländska historiska tidskriften. *HAIMDAGAR*.
info@haimdagar.se

Visby medeltida ringmur – turen runt muren. Den bästa och mest perfekta skriften för din tur runt Visby ringmur.

till bygget, men det är naturligtvis bara en spekulation. Emellertid stoppade [Digerdöden](#) och det efterföljande Valdemarståget planerna och endast koret färdigställdes.

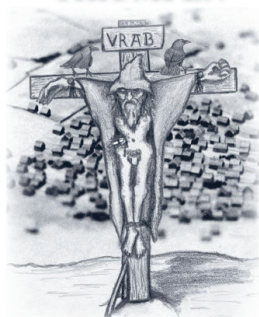
Den romanska kyrkan har varit dekorerad med rysk-bysantinska målningar från omkring år 1200, av vilka fortfarande rester återstår. Även i det stora koret finns spår av målningar, från 1300-talets början och mitten av 1400-talet (den s k ”Passionsmästaren”). Altarskåpet är ett tyskt arbete från 1500-talets början, inköpt från [Vårfrukyrkan](#) 1684. Dopfunten härrör från 1100-tal-skyrkan och anses vara ett arbete av den anonyme mästaren ”Byzantios”. En särskilt känd ”fornlämning” är den vindflöjel som tidigare prydde kyrkans torn, vilken visade sig vara en vimpel från ett skepp.

Två domare från socknen är kända, Halvid Seg[ge]by som avled 1330 och var ”folkdomare” – sannolikt landsdomare för Norder treding, tingsdomare i Bäls ting och settingsdomare för Rute setting. Den andre är Per Aumunde, tingsdomare i Bäl 1524-1535. Från sistnämnda gård kom sannolikt visbysläkten Omund, känd genom Claus, vilken 1383 bedrev handel på Reval/Tallin, och hans barn Mikael och Margareta, vilka 1398 löste en skuld till en Stralsundsborgare. En annan, mycket framstående, visbysläkt från Källunge var Skelhorn, inkommen till staden senast omkring 1200. Bland de betydande medlemmarna märks Simon, som 1234-1245 omtalas för handel i England med sin kompanjon, den tyske Bode Limborch, vidare borgmästaren Johannes 1301, rådmannen och kyrkvärden vid Vårfrukyrkan Jordan 1319-1322 och Stockholmsrådmannen Simon 1350. Även Johannes Laurensarve, som 1368 förde gods mellan Malmö och Lübeck, kan misstänkas ha härstammat från socknen. I motsatt riktning har senast den visbyfödde Johannes Kuringe rört sig. Han var sannolikt son till Visbyrådmannen Hans Botulfsson Kuringe, som avrättades 1342, och han skänkte omkring 1350 (1342?) en kalk till Källunge kyrka med hustrun Botta/Botþiaud. Hustrun avled 1352 och begravdes i Källunge kyrka. Från honom (eller hans far) emanerar gårdsnamnen Kullingbos (Kuringabo) och Kullsarve (Kuringarve).

I [taxuslistorna](#) har socknen en avgift om 4 mark.

2

I SKUGGAN AV TRIUMFEN

En gotländsk medeltidsroman av: **DICK WASE**

I skuggan av Triumfen. Den i särklass bästa roman om gotländsk medeltid som har skrivits. Även den mest autentiska medeltidsromanen som skrivits i landet.

Texter kring Gotländsk medeltid. Viktig forskning kring medeltidens Gotland.

[Tillbaka till hemsidan](#)

